

**ZEYNEP
KURTBAY**

**SİLAHA
HAYIR**

Neden silah?

- Güven verdiği inancı
- Erkeklik göstergesi sayılması
- Gücü elinde bulundurma isteği
- Kaba kuvvet kullanma, maçoçluk eğilimi
- Koleksiyon alışkanlığı
- İmaj, moda
- Meslek ve konum gereği
- Kültürel sebepler
- Başarısızlık ve problemlerden üstün çıkma
- Kendini kanıtlama isteği
- Cinsel problemleri gizleme isteği

Freud'a göre tabanca: Erkeklik organı

Psikolog Ayhan Kalyoncu, silahın, Freudcu öğretilerde seks ve saldırganlık dürtülerinin açığa çıkmış şekli olarak ifade edildiğini söylüyor. Erkeklik organını andıran potansiyel güç, bu iki temel dürtüye hitap ediyor. Kalyoncu, penisin simgesi olan tabancanın, sosyal ve kültürel gelişimi iyi donanmamış insanlarda cinsel ve agresyon dürtülerini sembolize ettiğini belirtiyor.

Atsız, avratsız olur

Silaha olan merakımız Orta Asya'ya dayanıyor. 'At-avrat-SİLAH' üçlemesinden bugüne uzanan silah, uzmanlara göre bir erkeklik göstergesi. Sunnet düğünlerinde havaya açılan ateşlerle erkek çocuklarına özendirilmesi ve bir model olarak sunulması ise bu göstergenin gerçekliğini kanıtlıyor.

ama silahsız asla!

Önce kırsal kesimden şehre indi şiddet. Sonra yaşamı ayrıcalıklı kılan özel mekânlarımıza, evimize... Ve git-gide yaşadığımız her alanı sarmaya başladı. Gazetelerin üçüncü sayfalarında eksilmek bilmeyen üzücü haberler, gece olup da televizyon ekranları başına oturduğumuzda, tarifi mümkün olmayan acı verdi bize, sızlattı yüreklerimizi.

Biliyorduk ki "Şimdi bir başka acı haberi getiriyoruz ekranlarınıza" anonsları, gün boyu yaşanan, yüzlerce acı olaydan yalnızca birkaçıydı. Bu, daha da arttırdı acımızı. Duyulan acılar, üzüntüler, çok da çare etmedi yenilerinin yaşanmasına.

Önlem alınmıyor, denetim yok!

Yaşanan acılara karşın şiddeti doğuran en önemli araçlardan biri olan silahın, ülkemizdeki bireysel kullanımı, bugün 3 milyonu geçti. Bireysel silah kullanımının kontrol altına alınmaması sonucu yüzlerce insan yaşamını yitirdi. Kimileri kurşunun asıl hedefi oldu, kimileri ise dikkatsizlik kurbanı. Önlem alınmaması, denetimlerin yeterince yapılmaması, caydırıcılığın olmayışı binlerce insanı kolayca silah sahibi yaptı.

Ve sahipli silahlar, gün geldi yavrusunu emziren anneyi öldürdü, gün geldi evinin önünde oyun oynayan çocuğu. Balkondan sokağı izleyen genç kız, okuldaki sevgili, piknikte doğanın keyfini çıkarmaya çalışan çocuk, evleneceği günü özlemle bekleyen delikanlı, apartmanın sorunlarını çözmeye çalışan bir yönetici... Herbiri başka yerlerde tehlikeli oyuncağın kurbanı oldular. Nice eve yas çöktü, nice boyun bükük kaldı yitirilenlerin ardından...

Silaha kurban verilen bunca insanı anlatacağız elbette. Ama bundan önce, ilk sorulması gereken soruları soruyoruz. Peki nereden geliyor, bu silah merakı? Her yıl vesikah kovboy- lar listesine 35 bin kişinin daha katılma arzusu neden?

Verdiğimiz bu rakamlar, yalnızca ruhsatlandırılmış silahları belirtiyor. Ya ruhsatlanmayan silahlar? Niçin silaha bu kadar düşkünüz? Bu soruların yanıtlarını, ancak toplumsal kimliğimizin tarihine göz atarak bulabiliyoruz. Orta Asya Türkleri'nde yer edinen 'at-avrat-silah' üçlemesi, bugün dahi özellikle doğu bölgelerimizde önemini koruyor. Silah, tarih boyunca gücün, iktidarın simgesi olmuş. Orta Asya'lı erkek, toprağını, atını, avratını ve kendini silahla korumuş. Silahın bireye güçlülük ve onu etkin kılma hissini vermesi, günümüzde de kültürel tarihi örnek almasına neden oluyor.

Amerikan'a kovboy etkisi

Uzmanlar, silaha olan düşkünlüğümüzü kültürel alışkanlıklarımıza bağlıyor. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastahları Hastanesi Başhekimi Arif Verimli'nin de açıklaması, bu yönde.

Verimli, "Bir hukuk devletinde, silahın güvenlik aracı olarak görülmemesi gerektiği" halde, kültürel sebeplerin etkili olmasıyla bu kuralın delindiğine işaret ediyor. Psikolojik açıdan olaya yaklaşan Verimli, kültürel değerlerin günümüzde de bireyleri etkileişini Amerika örneğiyle açıklıyor ve Amerika'da silah kullanımına sıkça rastlanılmasını, kovboy kültürünün günümüze uzantısı olarak değerlendiriyor.

Psikolog doktorların, "erkekliğin göstergesi" olarak değerlendirdiği silah, kültürel değerlerin bir yansıması. Orta Asya'dan günümüze uzanıp toplumsal kimliğimizi etkileyişi de bundan.

Yazının devamı Sayfa 6'da

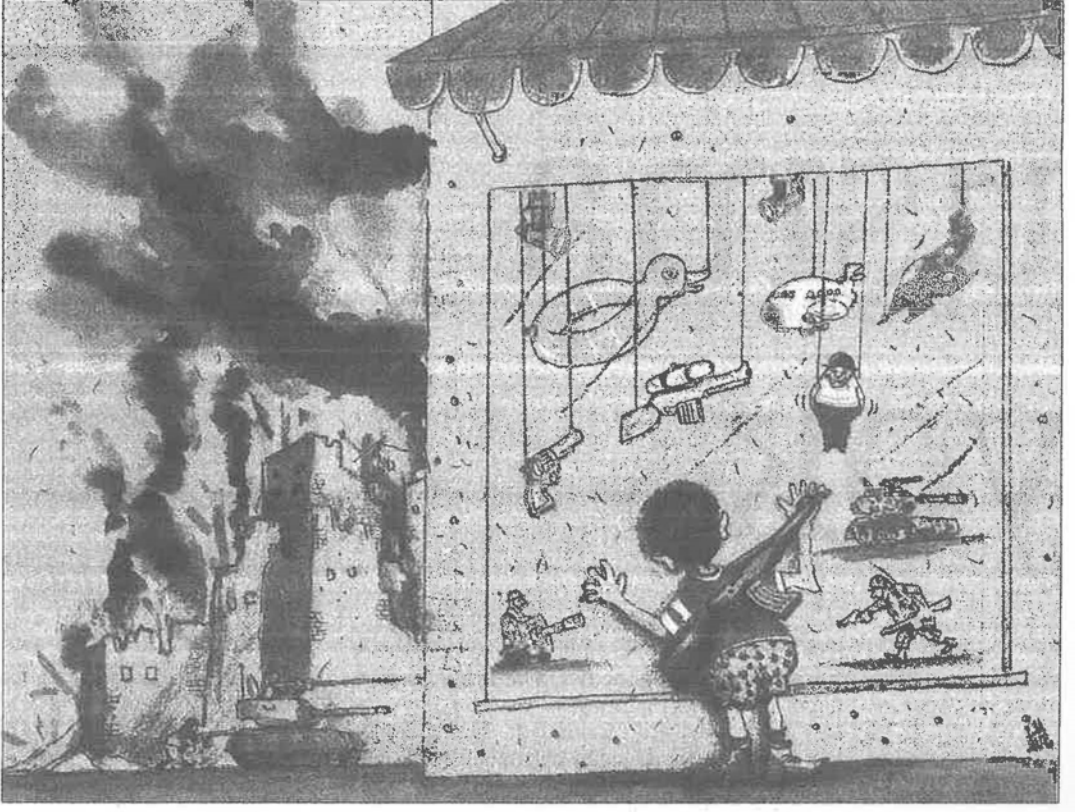

Silahı belinde taşıyan insanlarda güç ve güven kaygısına rastlanıyor. Oysa uzmanlara göre silahla gelen güven, sözde güven. Böyle olunca silahın kullanımı tehlikeli bir boyut kazanıyor. Daha derin yaralar açıyor, yıpratıyor. Uzmanların dikkat çektiği bir başka nokta ise eğitimsizlik...

Özgüveni olmayan 'silah'a sarılıyor...

Silahın yaygın ve yanlış amaçlı kullanımında eğitimin etkisi büyük. Umud Vakfı'nın açtığı karikatür yarışmasında da bu tema işleniyor. Filmlerden şiddeti öğrenen çocuk, böyle karikatürize ediliyor.

1. sayfadan devam

Silah merakının tarihsel boyutuna baktığımızda, geçmişimizi günümüz koşullarına uyarlayarak değerlendiremediğimiz gerçeği ortaya çıkıyor. Peki ya bir hukuk devletinde bellerinde silah taşıyanların hissettikleri neler? Başhekim Arif Verimli, bireysel anlamda kendini güçlü hissetmeyen ve kendine güvenmeyenlerin silaha sarıldığını belirtiyor. Ancak, hemen ekliyor: "Bu güven, yanlış. Silahla gelen güven, gerçekçi bir güven artışı değildir. Daha çok yaralar, daha çok zarar verir, daha çok yıpratır."

Uzmanların dikkat çektiği bir başka nokta ise eğitim düzeyi. Dikkatsizlik ve tedbirsizlik sonucu, taşıdığı silahla, insanların ölümüne neden olan insanları Prof. Dr. Verimli, şöyle değerlendiriyor: "Eğitimsiz insanların bu tedbirsizliği göstermelerinin nedeni cehalettir. Eğitimli insanlar-

daki tedbirsizlik ve dikkatsizlik ise, psikiyatrik sorunlarla açıklanır."

Erkekliğin göstergesi

Bireysel silah kullanımının neden hızla yaygınlaştığını anlamak için toplumsal yapımız içinde varolan birey psikolojilerine göz atmamız gerekiyor. Psikolog doktorlarımızın görüşleri doğrultusunda, silahın bir "erkeklik göstergesi" olduğunu söylemek mümkün. Psikolog Dr. Nur Yayıcıoğlu da, silah taşıyanların erkekliğini ortaya koyma çabası içinde olduğu görüşünde. Yayıcıoğlu, ailelerde silahın erkeklik simgesi olarak özendirildiğine dikkat çekerek sünnet günlerinde silah atılarak, erkek çocuklarının silaha alıştırdığını belirtiyor. "Bu bir model olarak çocuklarımızın önüne sunuluyor," diyor Nur Yayıcıoğlu.

Yarın: Silaha ne kadar harcıyoruz?

Kimler silah kullanamaz?

Psikolog doktorlar, aşağıdaki özelliklere sahip kimselerin kesinlikle silah kullanamayacağını söylüyor:

- Dürtü denetleme sorunu gösterenler
- İntihara eğilimi olanlar
- Alkolizm ve madde bağımlılığı olanlar
- Şuurunu ve hareketlerini kontrol edemeyenler
- Muhakeme güçlüğü çekenler
- Güvenlik bunalımında olanlar
- Suça iten diğer psikiyatrik sebepleri taşıyanlar

"Fiziksel güç ön planda"

Psikolog Nur Yayıcıoğlu, aşağıda verdiği örnekte, konuşmayı yapan kişinin yaşadığı çelişkiye dikkat çekiyor. Yayıcıoğlu, erkeklerin "Vay sen kız gibi mi oturuyorsun?" "Benim tabancam var, senin yok mu?" diyerek özendirildiğini, cinsel problemlerin ve başarısızlıkların silaha sarılarak örtülmeye çalışıldığını söylüyor. Psikolog Doktor Ayhan Kalyoncu ise konuya şöyle yaklaşıyor: "Erkek egemen toplumlar, fiziksel gücün ön planda olduğu ilişkileri yaşayan bir toplumdur. Silah, bir toplumun kültürüyle ilgilidir."

Psikolog Doktor Nur Yayıcıoğlu, Haydarpaşa Numune Hastanesi'nde silah başvurusu için gerekli olan sağlık raporunu almaya gelenlerle aralarında geçen diyalogları şöyle örnekliyor:

- Neden silah alacaksınız?
- Silaha meraklıyım?
- Nerden geliyor bu merakın?
- Eee, 'At, avrat, silah' derler ya, biz de böyleyiz.
- Pekî at besliyor musun?
- Hayır, at beslemek zor, pahalı?
- Silah değil mi?
- Hayır..
- Ne yapacaksın, silahla?
- Kullanmayacağım, evde duracak.
- Peki evde durunca, ne işe yarayacak?
- Ne olur ne olmaz, güvence için.
- Kapına hırsız ya da terörist geldiği zaman da kullanmayacak mısın?
- İnh, kullanmam.
- Kullanmadığın silah, sana güven verecek mi?
- Verir tabii, ya.

Kayıtlı silah sayısı 3 milyonun üstünde

Bugün, ülkemizde kullanılan "kayıtlı" silah sayısı, 3 milyonu geçmiş durumda. Ayrıca, bu tehlikeli oyuncağa olan ilgi her geçen gün artıyor. Silaha harcanan trilyonları bulan paralarla, hem silahın yeni yaralar açması önlenemez, hem de eğitim sektöründe yatırımlar yapılabilir.

az olacak bir okulun yapımı ya da mevcut birkaç okulun bilgisayar donanımını sağlamak mümkün olabilir. Silahın açtığı derin yaraları düşünürsek, bu paranın zaten varolan bazı yaraları kapatacağını artık görmek gerekiyor.

Silaha 22 trilyon

Verdiğimiz bu rakam bir yıl boyunca yalnızca ithal tabancaya ödenen parayı ifade ediyor. Şimdi vereceğimiz rakamlar ise daha da ürkütücü. 1990 yılı başından bugüne kadar silaha yasal yollarla sahip olma girişiminde bulunan vatandaşın ödediği toplam para 22 trilyonu geçti. (Dövizin o günlerdeki değerleriyle ulaşılmış total rakamdır.)

1990 yılından bu yılın Nisan ayı sonuna kadar alınan 110 bin 441 ithal tabancaya 15 trilyon lira, 2 bin 557 ithal tüfeğe 250 milyar lira, 96 bin 561 adet kırıkale tabancaya 6 trilyon lira, 65 bin 930 zoralm tabancaya ise 550 milyar lira ödendi. Zoralm tabancalar, milletvekilleri, üst düzey bürokratlar, hakim ve savcılar ile askerlere veriliyor.

Silah ruhsatı almak için;

● Yüz kızartıcı suçlar, ağır cezalı suçlar ve silahla işlenen suçlar, kaçakçılık, dolandırıcılık v.b. suçü işlememiş olmak ve ikiden fazla suçtan hüküm giymemiş olmak.

● 21 yaşını doldurmuş olmak,

● Fiziki ve ruh sağlığı bakımından engeli olmamak. (Sağ elinin tetik parmağı yerinde olacak.) Yani fiziki olarak silah kullanacak du-

rumda olması gerekiyor.

● Bulundurma ruhsatı 44 milyon 750 bin lira, taşıma ruhsatı şahsın mesleğine, konumuna ve hangi şartlardan dolayı silah ruhsatı izni almak istediğine göre değişiyor. Örneğin, can güvenliğinden dolayı ithal silah taşıma ruhsatı alan kişi 300 milyon lira veriyor.

● Av tüfekleri (pompalı tüfekler gibi) için ruhsat almanın prosedürü ise çok daha kolay. Avcılık kulüplerine üye olmak ve belli bazı suçlardan sabıkalı olmamak, bunun için yeterli görülüyor. Av ruhsatını kaymakamlıklar, diğer silah ruhsatlarını ise yıllık veriyor.

Devam edecek

En çok tercih edilenler:

Tabanca adı	Adedi
Smith Wesson	3 bin 41 (ABD)
Beretta	1850 (İtalya)
Browning	855 (Belçika)
Jericho	513 (Belçika)
Mauser	250 (Almanya)
Waither	540 (Almanya)
Llam	245 (İspanya)
Sig Sauer	850 (Almanya)
Taurus	155 (Almanya)
Heckler Koch	300 (Almanya)
(CZ)	850 (Çek Cum.)
Tanfolio	650 (İtalya)
Daewoo	50 (Güney Kore)

1. sayfadan devam

Yerli üretimlerin dışında ithal silahlar da büyük ilgi görüyor. Yasal silah ithalatını da yine Makina Kimya Enstitüsü yapıyor. 90'lı yılların başından bu yana, ülkemize yılda ortalama 15 bin adet ithal tabancanın girdiğini kayıtlardan anlıyoruz. 1996 yılı, 25 bin 823 adetle ithal tabanca girişinin en yüksek olduğu yıl. MKE'nin tabanca ithal ettiği ülkeler arasında Almanya başı çekiyor, arkasından da Amerika, İtalya, Belçika, İspanya ve Güney Kore geliyor.

Yabancı tabancaya 4.5 milyon dolar

MKE, silah ithalatını genelde sipariş üzerine yapıyor. Toplumumuzdaki silah merakı, pahalı-ucuz ayrımı tanımıyor. Tehlikeli oyuncağın düşünülmesi, silahın açabileceği yaraları düşünmeden, bu nesneye sahip olmak istiyor. Merak çok olunca, silaha atılan paraların da hesabı yapılmıyor.

İstatistikler, geçtiğimiz yıl boyunca, yani 1998'de, yalnızca ithal silaha ödenen paranın 4.5 milyon dolar olduğunu gösteriyor.

Çok büyük bir rakam gibi görünmeyen bu para, insan yaşamını riske sokan ya da kasıtlı olarak ölüm saçan silahlara değil de daha yararlı işlere kullanılabilir.

Kuşkusuz en önemli problemlerden biri olan 'eğitim' için finanse edilebilir. 4.5 milyon dolarlık bir yatırımla, öğrenci kapasitesi

Yıllara göre silah satışları (adet)

Yıl	İthal tabanca	İthal tüfek	yerli tabanca	zor alım tabanca
1990	834	143	5896	241
1991	9989	300	7950	643
1992	6655	159	9373	19931
1993	11944	319	15866	9934
1994	13805	457	10767	8561
1995	24670	660	10931	8065
1996	25823	314	10359	10606
1997	14080	70	12277	6138
1998	2631	22	3874	258

Kadınlar da silahlanıyor

Kadınlar erkeklere oranla daha az silah kullanıyor. Ancak yetkililer, Türkiye'de silah ruhsatı almak için başvuran kadın sayısının arttığını söylüyor. Ehliyet Belgesi olan herkesin silah sahibi olabildiği ABD'de silahlı kadınların sayısı erkeklerden fazla.

Silahlı erkeğe yakıştıran, hatta bazı kesimlerde onunla özdeş kılan toplumumuzda, kadının bu tehlikeli oyuncuğa bakış açısı nedir? Son zamanlarda kadınların silaha karşı oluşmaya başlayan ilgisi dikkat çekerken, genel anlamda, kadınların psikolojisine bakıldığında silahı 'ürkütücü bir nesne' olarak gördüklerini söyleyebiliriz.

Hatta eşleri, babaları yada oğulları silah sahibi olan kadınların, onların üzerinde caydırıcı bir tutuma sahip olduğu da, görüşüne başvurduğumuz uzmanların dikkat çektiği bir başka nokta. Ama bununla birlikte özellikle bazı mesleklerde görev yapan kadınların, kendilerini savunma amaçlı silah taşıdıkları da bir gerçek.

Kadınlar arasında da imaj ve modanın etkileri, zaman zaman koleksiyon merakı, az da olsa güç göstergesi sayma gibi nedenlerle silaha ilgi duyabiliyor. Kadınların satın aldığı

tabancalar arasında ilk sırayı Amerikan yapımı Smith Wesson alıyor. Silah taşıyıcı erkeklerden farklı olarak kadınlar, silah alırken yada taşımadan önce nasıl kullanacağını eğitimi alıyor.

Silah nefsi müdafaa aracı

Kadınsal güdülerini, ona 'Bilmeden kullanamazsın' diyor ve kadın böyle riskli bir nesnenin taşınmasında eğitimin önemini biliyor. Erkeklere oranla az sayıda silah kullanıcısı kadın olmasına karşın, poligonlarda kadınlara sıkça rastlanması da bunun göstergesi.

Asayiş olaylarının kayıtlarından, kadının nefsi müdafaa olmadığı sürece silaha çok fazla başvurmadığını da söyleyebiliriz. Kadın ve silah ilişkisinin bir başka boyutu ise özellikle kırsal kesimlerde yaşanan bazı acı olaylarda ortaya çıkıyor. Kendisine yüklenen kadın kimliğinin baskıları sonucu cinnet geçiren kadınların aile cinayetlerinde fail olduğu ya da töre cinayetlerinde rol aldığı da gözlemleniyor.

KADIN MAHKUMLAR

● Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü'nce 71 cezaevinde hükümlü kadınlar üzerine yapılan araştırma ilginç verilerle dolu.

● Bu araştırmaya göre, kadın hükümlülerin yüzde 44.4'ü adam öldürme ve öldürmeye teşebbüsün hüküm giymiş. Kadın hükümlülerin mağdurlarının yüzde 70.2'si erkek. Kadın hükümlülerin yüzde 20.4'ü suç silahla işlemiş.

ZEYNEP KURTBAY

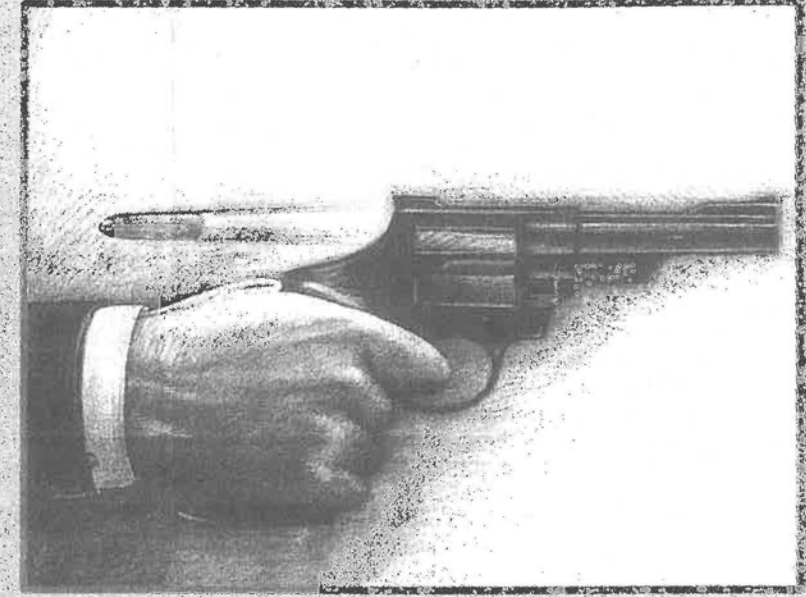
SİLAHA HAYIR 2

Silah, gerçek hayatta da filmlerdeki gibi nefsi müdafaa veya namus aracı.

BİREYSEL SİLAHLANMAYA

Trilyonlar harcanıyor

Ölüm saçan silaha, 22 trilyon lira akıyor. Bir yıl boyunca yalnızca ithal tabancaya 4.5 milyon dolar ödendi. Bu parayla yaralar açması önlenemediği gibi, zaten varolan yaraları da kapatmak mümkün.

Silahın ülkemizdeki yaygınlığında erkek kullanıcıların baskın oranı tartışılmaz. Silah kullanıcılarının her yıl 35-40 bin adet arttığı biliniyor. Ülkemizde bugün itibarıyla kullanılan silah sayısının 3 milyonu geçtiği göze alınırsa, bu rakama her yıl yeni 40 binlerin eklenmesi, bu tehlikeli oyuncuğa olan ilginin arttığını açıkça ortaya koyar. Rakamların, yalnızca kayıtlı silahları ifade ettiğini yeniden belirtelim.

Karadeniz'de silah üretimi

Ülkemizde silah, Makina Kimya Enstitüsü'nün (MKE) Kırıkale'deki fabrikası dışında Karadeniz Bölgesi'ndeki çeşitli firmalar tarafından üretiliyor. Halen, kırsal alanlarda küçük çapta üretim yapan çok sayıda atölye var. Karadenizli'nin yaygın uğraşlarından biri olan silah üreticiliğinde, 1990'lı yılların başında onlarca küçük atölyeden fabrikalaşmaya doğru önemli bir adım atıldı.

Bu gelişmenin silah üretimini önemli ölçüde kontrol altına aldığı söyleyebiliriz. Ama halen yasal olmayan yöntemlerle üretim yapan, ürettiğini yasal olmayan yöntemlerle satan yada yurtdışından kaçak yollarla ithal edenlerin de yüksek oranda olduğunu belirtmek gerek.

Bugün Gümüşhane, Giresun, Ordu, Rize ve Trabzonlu üreticiler, silah pazarının önemli bir payını ellerinde tutuyorlar. Silah üretimi özel sektörde legalleştirilmediği halde, yasal yollardan pazarlama ve dağıtım hala devlet tekelinde bulunuyor. Ülke çapında üretilen silahlar, MKE tarafından satışa sunuluyor, yurt dışına pazarlanması da yine bu yolla oluyor.

Silah engel tanımmıyor...

1. sayfadan devam

Silah yalnızca, dikkatsizlik ya da tedbirsizlikle öldürmüyor insanları. Kimi zaman da doğrudan seçiyor hedefini. Silahın kasıtlı kullanımından söz ediyoruz. Cinayetlerden, intiharlardan, gasptan, soygundan... Silah, en çirkin yüzünü ise son 20 yıldır yaşanan acımasız terörle gösteriyor, kuşkusuz. 30 bin can alan, bebekleri bile acımasızca katleden bir kıyım, terör. Ve bu kıyımın en önemli aracı, yine silah.

Ülkemizde silahın kullanıldığı asayiş olaylarında, son yıllarda artış kaydediliyor. Bu artışın 1989'dan 1994'e kadarki dönemde önemli boyutlarda olduğu, sonraki birkaç yılda ise küçük de olsa bir düşme eğilimi gösterdiği, kayıtlardan anlaşılıyor. Asayiş olayları sayısındaki artış, yakalananların sayısındaki artıştan da anlayabiliriz. 1992'den bu yana bir yılda yakalananların sayısı yüzbinlerden 1998'de 325 bin 182'ye ulaşmış.

Tabancada artış

Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı'ndan verilen bilgilere dayanarak, çeşitli olaylarda ve aramalarda yakalanan tabanca sayısının son 10 yılda 3 binlerden 17 bin 783'e yükseldiğini söyleyebiliriz. Ele geçen silah ve fişek sayıları ise 1998 yılında bir önceki yıla oranla önemli bir artış göstermiş.

Kayıtlar, 1998 yılında ele geçirilen uzun namlulu silahların İstanbul ve İzmir'de 30'un üstünde, Güneydoğu'da 10 civarında, yalnızca Şırnak'ta 30'a yakın ele geçirildiğini gösteriyor. Yine aynı yıl 5 binden fazla olmak üzere en çok tabancanın ele geçirildiği il ise İstanbul.

Aile dramları

Silah, toplumsal şiddetin önemli bir aracı. Şiddetse, toplumun en küçük birimi olan aileden başlıyor ve geniş kitlelere doğru yayılıyor. Ekonomik güçlükler, geçim derdi, cinsel kaynaklı problemler, çiftler arasındaki diyalogsuzluk aile içinde şiddeti doğuruyor. Şiddetin, özellikle yabancı kaynaklı filmlerle ya da çeşitli TV programlarıyla, başta çocuklar olmak üzere özendirildiği de bir başka gerçek. Çocuklara alınan oyuncak silahlar da bunu körükleyince, ebeveynler ve çocuklar kendilerini bir şiddet çemberinin içinde buluyor. Uzlaşmaya gidilememesi sonucu ailelerde yaşanan dram sıklıkla yansıyor, kamuoyuna. Omuzlarına ağır bir sorumluluk yüklenen erkek, ya eşini ya çocuklarını ya da kendisini öldürüyor. Kimi zaman, çocuk cinnet geçiriyor, kimi zaman da anne olan kadın. Aile problemleri, gelecek güvencesinin olmayışı gibi nedenlerin yansıması sonucu çocuk da silaha sarılıyor. Kadınsa, toplumsal baskıların sonucu intihara ya da cinayete yönelerek suç işleyebiliyor.

Ruhsatlı silahların sayısı:	
Taşıma ruhsatlı silahlar:	304 bin 679
Bulundurma ruhsatlı silahlar:	250 bin 786
Ruhsatlı yivli av tüfeği tezkeresi:	10 bin 101
Yivsiz av tüfeği:	1 milyon 616 bin 788
Sahiplik belgesi:	527 bin 354

Intiharlar artıyor

Asayiş kayıtlarından intihar olaylarının her geçen yıl arttığını gözlemek mümkün. Bu artış, özellikle 1995 yılından bu yana hız kazanmış. 1994'te yılda bin 444 olan intihar adedi, 1995'te bin 521'e, 1996'ta bin 949'a, 1997'de 2 bin 293'e yükselmiş. Geçtiğimiz yıla emniyet kurumlarına yansıdığı kadarıyla tam 2 bin 361 kişi intihar etmiş.

Intiharlardaki artışa karşın, cinayetler yıllara göre fazla bir değişim göstermemiş. Bununla birlikte cinayet amaçlı eylemlerin, farklı yönlere kayarak daha organize olduğu da söylenebilir. Organize suçlara kurban gidenlerin artışı ise bir başka yarıyı gözler önüne seriyor. Geçtiğimiz yıl kayıtlara geçen cinayetlerin sayısı bin 693, gasp ve soygun olaylarının sayısı bin 447, meskene saldırı bin 233, fuhuşa teşvik ve tahrik 3 bin 47, cebren irza geçme 743, kaçırma 5 bin 594, yaralama 22 bin 134, darp 30 bin 363, tehdit olaylarının sayısı ise 3 bin 124.

Kaçak silahlar

Devletin kontrolünde üretilen ve ithal edilen silahların dışında çok sayıda silah da ülkemize kaçak olarak giriyor. Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı, bu tür silahları tespit edebilmek için çeşitli yöntemler uyguladığını kaydediyor. İlegal olarak sokulan ve asayiş birimlerince ele geçirilen ruhsatsız silahların üretildikten sonra ne şekilde ve kimler tarafından ülkeye sokulduğunun araştırılabilemesi için 1997'de 2 bin 853, 1998'de 2 bin 234 adet "Silah Formu" düzenlenmiş. Bu rakam-

lar, yalnızca asayiş olaylarında ele geçirilen silahların kaçının ruhsatsız ya da kaçak olduğunu ifade ediyor. Bir başka şekilde belirtirsek, yılda 2 ila 3 bin kişi izni olmadığı halde silah taşımış, üstelik de bunları yüzlerce kişiyi öldürecek ya da yaralayacak şekilde kullanmış. Üzerinde yeniden durmak gerekiyor ki; bu sayılar yalnızca emniyet kayıtlarına yansıyan.

Failli meçhuller

Toplumsal şiddet, aileden sokağa doğru çıktıkça; çok çeşitli olaylarla kendini gösteriyor. Hırsızlık, dolandırıcılık, meskene saldırı, gasp gibi olayların yanısıra planlanmış cinayet yada organize suçlar gibi...

Ülkemizde halen, çok sayıda cinayetin failleri bulunamadı. Basın, sanat ve iş dünyasının önde gelen pekçok ismi de failli meçhul cinayetlere kurban gitti. Cinayetlerde failerin bulunamaması ve cezalarını çekememesi de ülkemizde silah ve şiddetin açtığı bir başka yara. Asayiş kayıtları, 1998 yılında meydana gelen toplam 304 bin 114 olaydan 205 bin 8'inde failerin tespit edildiğini, 99 bin 106 olayda ise edilemediğini gösteriyor. Failerin tespit edilemeyişinde ruhsatsız silah kullanımının önemli bir neden olduğu belirtiliyor.

Ruhsat çeşitleri

Üç çeşit silah ruhsatı var: Taşıma ruhsatı, bulundurma ruhsatı ve av tezkeresi. Silaha yasal işlemlerle sahip olmak isteyen bir kimsenin öncelikle bağlı olduğu ilçenin kaymakamlığa başvurup bulundurma ruhsatı alması gerekiyor. Daha sonra Makina Kimya Enstitüsü'ne giderek silahını alabilir, ancak silah için düzenlenmiş faturaya ve satın alma belgesine de sahip olmak. Bu belgeler, MKE tarafından düzenlenip veriliyor. Sonraki işlemlerin ise Valilik'ten yürütülmesi gerekiyor. Bu işlem için gerekli belgeler sunulduğunda kişi, silah taşıma ruhsatına sahip oluyor. MKE'nin kayıtları, Valilikler'e gönderildiği için; eğer kişi silahını taşımak istiyorsa, taşıma ruhsatı almamak için başvuramazlık yapamaz. Silah taşıma ruhsatı almak için 21 yaşını kesinlikle doldurmuş olmak gerekiyor. İstenilen diğer belgelerse şunlar: İkamet edilen il valiliğine hitaben dilekçe, Cumhuriyet savcılığından sabıka kaydı, doktor raporu, nüfus cüz-

danı sureti, ikametgah ilmuhaberi, 3 adet vesikalık fotoğraf, ithal silaha 300 milyon lira; yerli silaha 200 milyon lira vergi ve kart parası gerekiyor. Tabi daha önce de belirttiğimiz gibi silah taşımak için basururan bir kimsenin yüz kızartıcı suçlar, ağır cezalı suçlar ve silahla işlenen suçlarla, kaçakçılık, dolandırıcılık v.b suçları işlememiş olması ve ikiden fazla suçtan hüküm giymemiş olması gerekiyor.

Yıllara göre yakalanan tabancaların adetleri:

Yıl	Adet
1989	3 bin 912
1990	4 bin 498
1991	6 bin 122
1992	8 bin 632
1993	12 bin 684
1994	17 bin 578
1995	17 bin 641
1996	18 bin 266
1997	18 bin 326
1998	17 bin 783

Yakalanan uzun namlulu silahların adetleri:

Yıl	Adet
1989	71
1990	141
1991	200
1992	240
1993	353
1994	522
1995	300
1996	284
1997	190
1998	251

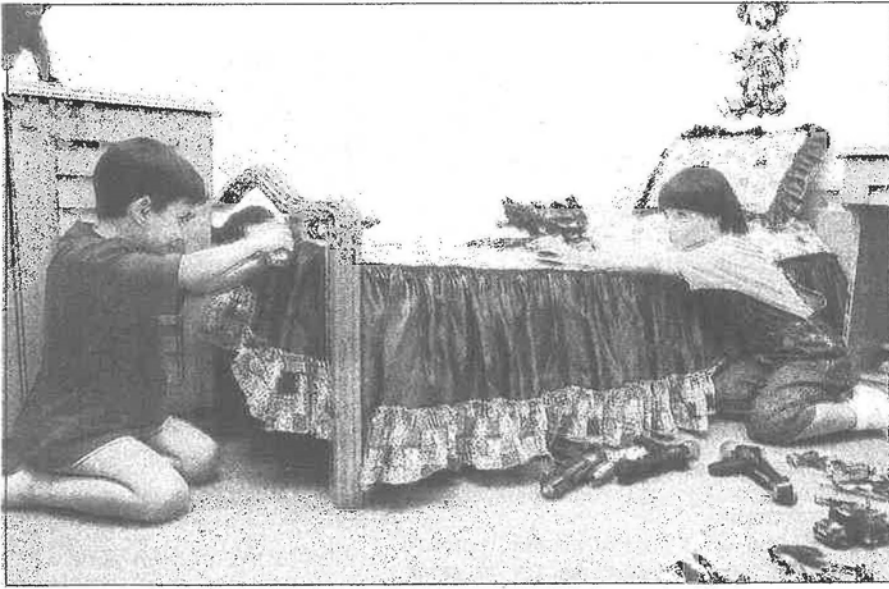

Çocuklarınıza şiddetin olduğu değil; barış ve hoşgörü dolu yarınlara bırakmak istiyorsanız, işte öneriler: Çocuklarınıza oyuncak silah almayın. Onları koşulsuz sevin. Ailenizdeki, çevrenizdeki, TV'deki şiddetten onları uzaklaştırın.

Zeynep KURTBAY

Silah almayın, uçurtma yapın!

Toplumsal şiddetin bir de çocuğa yansıyan yüzü var. Daha önceki yazılarda da değindiğimiz gibi şiddet, en büyük yarayı çocuklarda açıyor. Çocuklar, kimi zaman şiddete hedef oluyor, kimi zaman da şiddeti yaratıyor. Sevgisiz büyüyen, ailesi tarafından soğa itilen, evde geleneksel alışkanlıklarla 'erkek ve şiddet' kavramları yüklenen, yanlış eğitilen yada TV'den şiddeti öğrenen çocuk, bunların doğal sonucu olarak suçta yönelebiliyor.

Ümraniye'de Hanım Yeşilyurt'un tecavüz edilip yaralanması, kızı Serpil Yeşilyurt'un öldürülmesi olayını anımsayın. 'Çocuk ve suç' ilk kez derinliğine sorgulanmıştı, kamuoyunda. Hergün sokaklarda gördüğümüz çocukları, bu vahşet dolu suçları işleyenler. Ya bir paket kağıt mendil aldığımız, ya küfrettiğimiz yada soğuk havalarda kuytu köşelerde ısınmaya çabala-

yan çocuklar... Gündemin ilk sıralarına oturduklarında kimi onlara dehşetle karşı çıkıp, idama kadar varan ağır cezalarla yargılanmalarını istedi. Kimileri ise hak verdi. Verilen sözler de vardı, onları sokağa itmek yerine, topluma kazandırmak için...

Yılda, 22 bin çocuk suç işliyor

Bugün, bu sözlerin ne kadarı yerine getirildi, bilinmez. DİE istatistikleri, çocuklardaki suç eğiliminin ne kadar ciddi boyutlarda olduğunu gösteriyor. Çocuğun bir yıllık suç tablosuna gözetelim: Bir yıl boyunca 0-18 yaş grubundan bin 455'i kız, 22 bin 305 çocuk suçlu oldukları tespit edildi. Bu süreçte güvenlik birimlerine getirildi. Bu süreçte gerek DGM ve diğer mahkemelerde yargılanan çocukların sayısı ise 4 binden fazlaydı. Çocuklardan 17 bininin düzenli aile ortamında yaşadığı belirlendi. 10 bin 425'i ise ilkökul mez-

nu. Araştırmalar, ailedeki şiddetin ve eğitimsizliğin çocuğu suçta yönelttiğini gösteriyor.

Kampanyamıza destekler

Hazırladığımız 'Silah Dosyası' ve şiddet karşıtı kampanyamıza destek verenler arasında bir de milletvekili var. DSP İstanbul Milletvekili Süleyman Yağız, gönderdiği yazıda şiddetin özellikle çocuk boyutuna değinmiş. Silahı, güvenlik görevlileri ve ordu mensupları dışında hiç kimsenin elinde görmek istemediğini belirtiyor, Yağız.

DSP İstanbul Milletvekili, 'Silah da şiddet de bir kompleksin ürünüdür, uygar olabilmek hem silahtan hem de şiddetten arınabilmekle olanaklıdır' derken bu ikisini özendirici her türlü girişimden vazgeçilmesi gerektiğini söylüyor ve ilk adımı atıp bir öneride bulunuyor: "Öncelikle, çocuklara 'oyuncak silah' hediye edilmemesi çağrısında bulunuyorum"

Koşulsuz sevgi

İşte bu güzel çağrıya, herkesin kulak vermesini istiyoruz. Bu arada uzmanların 'koşulsuz sevgi' önerilerini de unutmamalıyız. Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı Başkanı Avukat Güney Haştemoğlu, çocuğun suçta yönelmesinde içinde yaşadığı toplumun nasıl etkili olduğunu şu sözlerle anlatıyor: "Suçun kitlesel bir yönü var. Hiç eğitim vermediğiniz, eğitim verseniz bile her yönden istismar ettiğiniz bir bebek büyüdükçe o istismara göre bir kimlik kazanır."

İşte şiddetin çocuk yüzü. Şiddet, bir toplumda büyük yaraysa, o toplumda büyüyen çocukların daha büyük yaralar açabileceğini görmek gerekiyor. Önüne geçmek için, çocuklarımızdan ödünç aldığımız bu dünyayı barış ve sevgi yumağı haline getirmeliyiz. Çocuklarımızı, okuldan önce ailede eğitmeliyiz. Onları sevmeliyiz, sevmeyi öğretmeliyiz. Oyuncak tabanca, tanklar, askerler alıp küçük dünyalarında savaşı ve öldürmeyi değil; uçurtmalar, çiçekler, kitaplar, bebekler, bisikletler alıp insanı, doğayı, dünyayı sevmeyi öğretmeliyiz... Barış dolu yarınlara...

Elazığ'dan Bıçağı Bırak Kampanyası

Şiddete karşı duyarlı olan kamu kurumlarından biri de Elazığ Valiliği Emniyet Müdürlüğü oldu. 'Bıçağı bırak, kalemi al' kampanyasını başlatan Valilik, çok sayıda broşür ve katılım belgesi düzenleyerek 'Kalem, bıçaktan daha keskindir' sloganıyla halka dağıttı. Meslek odaları temsilcileri, şimdi suç işleyenlere hizmet sunmuyor, onlardan alışveriş etmiyor.

Hukuksal boyutu

Silah Dosyamız, yayınlandığı süreçte aldığımız ilginç bir telefonu aktarmak istiyorum. Cihangir Koleji Halkla İlişkiler Müdürü Nedret Cinemre, arabasındayken saldırıya uğradığını ve bir hayli yüklü parasının çalındığını belirtiyor. Nedret Hanım, "Polise gittim, bana 'camınızı neden kapamadınız?' diye sordular. 'Yanımda silahım olsaydı, kullanırdım' dedim, 'Siz suçlu olurdunuz' dediler. Güvenlik güçleri, beni korumuyorsa, yasalar korumuyorsa ben nasıl korunacağım?" diyor.

Bu soru çerçevesinde Ceza Hukuku Profesörü Uğur Alacakaptan'ın görüşlerine başvurduk. 'Bir hukuk devletinde sokaktaki vatandaş silah taşır mı?' sorusuna Alacakaptan'ın yanıtı şöyle: "Bu durum, başta Amerika olmak üzere bütün dünya ülkelerinin problemi. Bir hukuk devletinde silah ancak kontrollü olarak sahip olunabilir. Her silah isteyene ruhsat verilmez. İzinsiz silah sahibi olanların da önüne geçilir. Vatandaş, ne yapıyor? 'Devletin aracılığıyla ihtiyaçlarımı karşılayamıyorum' deyip silaha yada mafyaya sarılıyor. Bu uygulamalarla da mümkün kılınıyor. Özellikle Özal'lı yıllar, suçların meşru kıldığı yıllar oldu. Aslında 6136 sayılı kanun, gayet katıdır. Ama her dönemde sıkça çıkarılan yönetmelik ve tüzüklerle bu işin kontrolü kaçmaktadır ve konunun çözümünden sapılmaktadır. Cezaların caydırıcı olabilmesi için şiddetli olmasından çok muhakkak olması gerekir."

DSP milletvekili Süleyman Yağız, oyuncak tabanca hediye almayı öneriyor.

Poligonlarda atış eğitimi

'Bireysel silahsızlanmaya hayır' kampanyamıza Türkiye'nin ilk atış poligonunu kuran Abdurrahman Gürcüoğlu'ndan da destek geldi. 'Silahın olmadığı bir dünyada yaşamayı elbette arzu ederim,' diyen Gürcüoğlu, silah kullanımında eğitimin önemini vurguluyor. İstanbul'da bugün mevcut olan 4 poligondan birinin sahibi olan Gürcüoğlu, 1992 yılında kurduğu Hedef Tabanca Atış Poligonu'nda silahı spor amaçlı kullanıma özendirilmeye çalıştıklarını dile getirerek; poligonların sokaktaki silah kullanımını bir nebze de olsa azalttığını kaydediyor.

Abdurrahman Gürcüoğlu, poligonlardaki silah kullanımını sportif amaçlı olduğunu belirtiyor ve böyle kullanıldığında tehlikeli bir araç olmaktan çıkacağını söylüyor. Atış poligonunun sahibi Gürcüoğlu, silah taşıyan insanın güçlü olduğunu dolayısıyla alçakgönüllü olması gerektiğini de ifade ediyor. Günde ortalama 30 kişinin geldiği Hedef Atış Poligonu'nda haftasonlarında atış yapmaya gelenlerin sayısı 80'lere ulaşılıyor. Gürcüoğlu, öğrencilere; ilgileri oranında eğitim verdiklerini, ama her koşulda silahın tehlikeli ve performansı çok yüksek bir alet olduğunu anlattıklarını belirtiyor.

Bayan Sabah

SABA'IN ÜCRETSİZ EKİDİR

SİLAHIN YOKETTİĞİ

HAYATLAR

İnsan yaşamı son derece güzel ve bir o kadar da değerli. Bilgisizce, dikkatsizce kullanılan bir silahtan çıkan kör kurşunla son bulmaması gerekecek kadar... Maalesef böylesi olaylar, birçok hayatı karartmaya devam ediyor...

Sayfa 6

ÇARŞAMBA 9 HAZİRAN 1999

DİZİ YAZI

SAYFA 6

Silah, hiç beklemedikleri bir anda, beklemedikleri bir yönden, beklemedikleri bir kişinin elinden sıyrılıp geldi, saplandı yüreklerine. Silah oyunlarıyla anneler öldü, kardeşler öldü, çocuklar öldü.

Silah, bir sohbetle caka satarken arkadaş öldürdü; silah maç galibiyetini kutlarken genç bir kızı, piknikte oyun oynayan çocuğu; sınıfında öğrenciyi, öğretmeni öldürdü...

Yitik hayatlar

a

1. sayfadan devam

ysel için de güzeldi hayat. Uzun bir yol vardı önünde. Hayata dair yapmak istediği çok şey... Düşüncelerini sıraya koyarken ertelediği ne çok plan olduğunu farketmişti belki de. Görmek isteyip de göremediği kimseler; gitmek isteyip de gidemediği yerler... Yarınları vardı. Yaşamak için çok zamanı vardı...

Levent'teki evlerinde o gün boyunca yine ne hayaller kurmuştu, kimbilir. Mutluydu, gülüyordu. Ailesiyle sohbet ediyordu. Yemeklerini yemişler, sokaktan gelen gürültülü seslere kulak kabartıyorlardı. Aysel, merakla balkona koştu. Dışarıdan sanki bir düğün alayı geçiyordu. Sokaklar kalabalıktı; bağırsar, şarkılar... Neşeliydi sokaklar... Galatasaray'ın Roosenberg galibiyeti kutlanıyordu. Heyecanla onları izleyip, kahkahayla gülerken, belki de onları alaya alıp ya da merakla kimler olduğunu ve ne yapmaya çalıştıklarını anlamaya çalışırken; kim bilebilirdi ki kör bir kurşunun yolunu şaşırıp da Aysel'in başına saplanacağını?

Kör bir kurşun... Gazetelerin anlatımıyla, bir 'maganda'nın elindeki tabancadan sıyrıldı ve 17 yaşındaki Aysel'in o tazecek hayatını deldi, geçti. Uzun bir sessizlik çöktü gecenin üstüne. Ve gece, sanki bir daha sabaha bırakmayacakmış gibi yerini karardı da karardı, Yeşer ailesinin gözüne. Ve Aysel, yitti gitti gecede...

Babanın ihmali

Silah, gün geldi başkalarının eliyle ölümü getirdi. Gün geldi, eller kendi bedenlerine yöneldi... Aynur'un elleri gibi. Bir konfeksiyon atölyesinde çalışıyordu, Aynur. Evlerini temizleyip düzenlerken babasının tüfeğini buldu. Ürktü. Biliyordu, tehlikeliydi tüfek. Onu yerinden alıp, daha güvenli ve ulaşılmaz bir yere kaldırmak istedi. Babası bile düşünmemişti, bunu. Kumaşlara şekil veren elleri nereden bilsindi ki, onu nasıl taşıyacağını... Babasının ihmali, Aynur'un elleri oldu. Ve ölüm, hiç beklenmedik anda, hiç beklenmedik bir şekilde Aynur'u vurdu. Aradan geçen bir yıla karşın, baba Kızırmak, tarifi mümkün olmayan acılar içinde. Tüfekse, söndüreceği başka hayatların izinde.

Arkadaş sohbetlerinde caka yaparken

Bir başka zaman, bir başka yerde, bir başka kişi... Silah, çoğu kez de arkadaş sohbetlerine konuk oluyor. İki banka memuru arkadaşın sohbeti gibi:

Ali Yüksel, bir ayaküstü sohbetle silahını anlatıyordu, arkadaşına. Belinden çıkardı ve onunla oynamaya başladı. Arkadaşı Ali Abdal'sa belki de silahı olmadığına hayıflanarak özenle dinliyordu

Yüksel'i. Ancak silahla oynanan oyun, iki arkadaştan birini mezara, diğerini ise hapse gönderdi.

Ersin Usta, arkadaşı Zafer Yıldızhan'ın evine gitti. Sohbet edip, birlikte zaman geçireceklerdi. Bu sırada Yıldızhan'ın 4 yaşındaki yeğeni bahçede kamyonuyla oynuyordu. Ersin Usta, 7.65'lik silahının özelliklerini sayıyordu, arkadaşına.

Bu kez silahtan tepen kurşunun hedefi, 4 yaşındaki yeğendi...

Besiktaslı futbolcu Oktay'ın karısının intiharı gündemdediydi. Karabük'teki polis memuru Hakan Ermeşyan da arkadaşlarıyla, bu intiharı nasıl olabileceği üzerine varsayımlar yapıyordu. Tabanca-

silah da düşündüklerini uyguluyordu. Ve silah, bir ailede daha derin yara açtı. Hakan Ermeşyan, kendi dikkatsizliğinin kurbanı oldu.

Çocuk oyuncuğu hiç değil

Silah oyunlarının ölümlerine noktalandığı acı olaylar saymakla bitmiyor. Her acı olayın bazen bir, bazen de daha fazla ailenin yaşantısını etkilediği kaçınılmaz bir gerçek. Arkadaş ortamlarında kendilerine bir hedef bulan silahlar, aile ortamlarında da kimi zaman annelere, kimi zaman küçük kardeşlere, kimi zaman da babaya yönelebiliyor. Tarsus'ta babasına ait pompalı bir tüfekte oynayan 14 yaşındaki H.A.'nın annesi Leyla Aslan'ı ya da Kocaeli'nin Sarımeşe beldesindeki 13 yaşındaki U.Ö.'nün evlerine gelen misafir belediye başkanının silahıyla oynarken kardeşini öldürüşü gibi... İki örnek olayda da silahlı oyunun...

15 yaşını doldurmamış çocuklar. Aile ortamlarında, özellikle babanın yada bir başka yakının taşıdığı yada dolapta sakladığı silahla çizilen imaj, çocukları yanlış yönlendiriyor. Üstelik yanlış yönlendirmekle kalmıyor, ebeveynlerin çocuklarını bu tehlikeli oyuncakla oynamaktan men etmediği de gözleniyor. Hatta bazı ailelerde erkek çocuklarının silahla oynamaya teşvik edildiği bile söylenebilir.

Nasıl bir dikkatsizlik bu?

Yaşanılan olaylardan en acıları ise belki de çocukların silaha hedef olması. İşte gazete manşetlerinden unutamadığımız bir acı olay daha: Fatma Akçasarı, 12 yaşında. Bir tatil günü coşkusunu, Fatih Ormanları'nda yaşıyor. Oynuyor, zıplıyor. Aniden uzaklardan sekip gelen bir kurşunla, bir magandanın tabancasından çıkan kurşunla, sesi soluğu kesiliyor Fatma'nın. Ve piknikten hastaneye taşınan yaşam mücadelesinde mağlup düşüyor Fatma. Silaha bir bir çocuk kurban veriliyor.

Bir maganda, haddi olmadan yarınlarını alıyor Fatma'nın. 'Kaza' deniyor, 'Dikkatsizlik' deniyor. Ama kazanın bedelini, dikkatsizliğin bedelini tap-taze bir yürek ödüyor. Küçük kızlarını yitiren Akçasarı ailesi hâlâ yasta. Onlar, bir magandanın akıl almaz bir şekilde gelip yaşamlarına düşürdüğü gölgeyi asla içlerine sindiremiyorlar. Onlar, yitip giden kızlarının kokusunu, gülüşünü, minicik ellerini, bakışlarını asla unutuyorlar. Onlar, yüreklerine gömdükleri acıyla, her günlerini, Fatma'nın yokluğunda Fatma'yla yaşamaya çalışıyorlar.

Dehşete dönüşen mutluluk

Silah, kinimize, öfkemize araç olduğu gibi mutluluğumuzu yansıtmamıza da araç oluyor. Kültürel alışkanlıklarımızın, geleneklerimizin silah kullanımında etkin olduğu biliniyor. İşte bunlardan biri de düğünlerde havaya atılan silahlarla, sunnetle çocuğun erkekliğinin yada kızların başgöz edilmişinin kutlanması. Karadeniz'in bazı bölgeleriyle, Orta Anadolu ve Doğu'daki geleneklerde bu alışkanlık önemli bir yer edinmiş. Geçtiğimiz yıl Temmuz ayında, bu tür kutlamalarda mutluluğun nasıl bir acıya dönüştüğü, gazete sayfalarına yansımıştı. Olay, Hatay'ın Erzincan ilçesinde gerçekleşti. Kızının düğününde pompalı tüfetine sarılan baba Selahattin Avcı, bir kişiyi öldürdü, 8 kişiyi yaraladı. Dehşete dönüşen düğünde, bir başka çocuk daha silaha hedef oldu; 12 yaşındaki Çiğdem Keskin.

Evet onlar için güzeldi hayat. Aynur için, Aysel için, Fatma için, Ali için güzeldi. Güzelliklere doymadan daha, silah doğruldu yaşamlarına. Çoğu kez beklenmedik bir anda, beklenmedik bir yönden, hatta beklenmedik bir kişinin elinden sıyrıldı, geldi saplandı yüreklerine. Onlar da uzak sanyorlardı, ölümü kendilerinden. Ama ölüm, silahla geldi. Silahın dikkatsizce, bilinçsizce, tedbirsizce kullanımıyla.

SİLAHIN AÇTIĞI YARALAR

◆ Murat Toptaş'ın bir düğün alayından havaya açtığı ateş, evinin balkonunda oyun oynayan 3 yaşındaki Enez Erdoğan'ı yaraladı. 1997 Haziran/Gaziosmanpaşa
◆ Üniversite sınavlarına hazırlanan 23 yaşındaki Turgut Birlik'in dershaneye getirdiği tabanca ateş aldı, tabancadan çıkan kurşun 17 yaşındaki Yasemin Öztürk'ü hedef seçti. 1999 Ocak/Eskişehir
◆ Üsküdar'da piknik yapan 16 yaşındaki Ridvan Durur, nereden geldiği belli olmayan serseri bir kurşunu başından yedi. 1998 Haziran/İstanbul
◆ Emel Kaya, ablasının evindeki yılbaşı kutlamasında serseri kurşunlara hedef oldu. 1997 Ocak / Göztepe
◆ 9 yaşındaki Ezgi Mutlu, yılbaşı heyecanını yaşıyordu. Küçük Ezgi, havaya rastgele atılan bir kurşunla hedef oldu. 1007/Çiğdem

İntiharlar artıyor!

**ZEYNEP
KURTBAY**

İçinde silahın yer aldığı asayiş olaylarında artış var. Yakalananların sayısı yıldan yıla artıyor. Öfke veya bunalım anında, evde bulunan ruhsatlı-ruhsatsız silaha sarılıp cana ve kendi canlarına kıyanların sayısı artıyor. Aramalarda yakalanan tabanca sayısı da fazla. Öyleyse... Önlem almak gerekmiyor mu?

Devamı Sayfa 6'da

Zeynep KURTBAY

Barışı arayan vakıf

Bugüne dek, şiddet çok can aldı aramızdan. Yitip giden hayatların ardında kalanlara şimdi suskun, çaresiz... Belki de bir daha, asla tomurcuklar açmayacak, yüreklerinde. İçin için damlalar süzülecek, gözlerinde. Özlemleri dinmeyecek, yaraları iyileşmeyecek. Elleri göğe doğru uzanıp, umutsuzca yakara-

cak belki de. Onlar, çaresiz... Onlar, küskün... Onlar, yaralı...

Onlarcasından biri var ki, yaşadığı acıyı 'Ben hâlâ oğlumun öldürülüş nedenini bilmiyorum' diyerek anlatıyor. Ve çok önemli bir gerçeğe işaret ederek ekliyor: "Ancak oğlum, o mekanda varolan ruhsatsız bir silahla öldürüldü."

Bir annenin, Nazire Dede-

man'ın çığılığı barış dolu, umut dolu bir vakıfta; yenilerinin yaşanması için çare arıyor, şimdi. Ve annenin çığılığı, toplumda gitgide büyüyen bir yaraya parmak basıyor.

Ülkemizde 'bireysel silahsızlanma'yı kendine alan seçen belki de tek sivil toplum örgütünden, 'Umut Vakfı'ndan söz ediyoruz. Aslında vakfın tam adını dikkatle belirtmek gerek: "Umut Onurlu Önderler Yetiştirme Vakfı"

Bilkent Üniversitesi'nde okuyan oğlu Umut'u bundan tam 7 yıl önce yitiren Nazire Dede- man'ın, Mehmet Kemal Dede- man önderliğinde kurduğu Umut Vakfı, gençlere; uyumsuzlukların çözülmesinde barışçıl yollar seçip yeğletmeyi, bu bağlamda uzlaşma, barışı sürdürme ve geliştirme becerilerini öğretip

benimsetmeyi amaç edinmiş. Vakfın inandığı en önemli ilkelerden biri de 'hukukun üstünlüğü'.

Avrupa önderliği

1993 yılında kurulan vakıf, barışçıl uzlaşma yöntemlerinin geliştirilmesi ve benimsemesi uğruna bugüne dek çok sayıda konferans düzenledi. Bu konferansları ve çalışmalarını uluslararası platforma taşıyan vakfın en önemli girişimi ise uzlaşma bilimi ve sanatı üzerine çalışmalar yapan Avrupa örgütlerini biraraya getirmek oldu.

Böylece uzlaşma ve barışın, yalnızca Türkiye'de değil Ortadoğu ve Avrupa'da da benimsenmesi yolunda adımlar atıldı. Pekçok Avrupalı sivil toplum örgütünün cesaretiyle gösterip kuramadığı birliğe, Umut Vakfı önderlik etti. İlkine Dede-

yok' kampanyası, araştırma-inceleme yarışmaları, yurttaşlık bilincinin yaygınlaştırılması, uzaktan öğrenim projesi, öğrenci değişim projesi, 20 bine varan imza kampanyaları... 'Silahın şakası yok' başlıklı kampanyayla, futbol sahalarında stand kurularak futbolseverlerden imza toplanmış ve bireysel silahsızlanma yolunda onlardan destek alınmış.

"Bu yarışmalar da ne ki" demeyin. Amaçlanan, özellikle gençlerin kendilerini ifade edecek bir ortam bulmaları ve diyalogun, uzlaşmanın, dolayısıyla barışın sağlanmasında bir rol edinebilmeleri. Vakfın düzenlediği yarışmalarla, gençler arasında bu amaç doğrultusunda bir aktivite oluşturulmuş.

Yurttaşlık kitabı

Vakfın üzerinde önemle durulması gereken bir büyük projesi ise liselerde okutulmak üzere hazırlanan 'Yurttaş Olmak İçin...' öğrenci ve öğretmen el kitabı. Kitabın amacı, gençlere tartışmayı öğretmek, onları demokrat ve katılımcı bireyler olarak geleceğe hazırlamak. Kitapta, diğer yurttaşlık kitaplarında bulunmayan öğretim yöntemleri dikkat çekiyor.

Prof. Dr. İpek Gürkaynak'ın sorumluluğunda iki yılda hazırlanan kitap, 'İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi' ile başlayan 'Çocuk Hakları Sözleşmesi' ile bitiyor. Kitapta boş kalan sayfalar, göze çarpıyor. 'Vatandaş Gazetesi', 'Aile içi demokrasi' 'Benim çocuk hakları listem' başlıklarıyla boş bırakılan sayfalarda, öğrencilerin kendi içlerindeki dünyayı kaleme alarak arkadaşlarıyla paylaşması isteniyor.

Bugün bazı okullarda okutulan 'Yurttaşlık' kitabı, öğrencilere gerçek birer yurttaş olmayı öğretmeyi amaçlıyor. Umut Vakfı'nın kurucusu Nazire Dedeman'ın dediği gibi, 'Her yurttaş kendi haklarını korumayı bilirse, karşısındakinin de haklarını korur. Demokrasiye giden yol buradan geçer.'

"Her eline geçiren kullanmasın"

Vakıf üyeleri, barışın sağlanması için uzlaşmanın gerekliliğine inanıyor ve bu nedenle gençlerin eğitimine önem veriyor. Şiddete yönelik karşı kampanyalar yapıyor. Genel Koordinatör Güzin Tari, "Çağın gelişimi, insanları yalnızlığa itti. Ve insan yalnızlığını bir nesne ile tamamlamaya yöneldi" derken silahın toplumumuzda nasıl yer edinmeye başladığına işaret ediyor ve soruyor "Şiddet nereden doğuyor?" yanıtı da hazır: "Kendini ifade edememektir".

Nazire Dedeman'ın oğlu Umut'un ölümüne sebebiyet veren

rin ne yazık ki caydırıcı olmadığı görüşünü hakim kılıyor, vakıfta. Vakfın, bir başka önerisi de var, ruhsatsız silahların kontrol edilemediği ülkemizde ne kadar mümkün bilinmez ama; silahları yeniden toplatarak, çok kısıtlı olarak yeniden ancak ruhsatlı olarak dağıtılmasını sağlamak. Amerikan Başkanı'nın, lise cinayetlerinin ardından verdiği toplatma kararı örnek olarak veriliyor.

Umut Vakfı Genel Koordinatörü, çok önemli bir noktaya daha dikkat çekiyor ve 'Silahın, her eline geçen tarafından kullanılabilir olmaktan çıkarılması' gerektiğini belirtiyor. Tari, bunun sağlanması için silahların evde şahsa ait kilitli dolaplarda saklanması ve tetiğe sahibinden başkasının kullanmasına izin tanımayan bir kontrol mekanizmasının takılması gerektiğini söylüyor.

Sorun çözümler yetiştiriyor

Bir anne, Nazire Dedeman, almış eline meşaleyi, karanlıktan aydınlığa doğru bir yol çiziyor, barışı arıyor, hoşgörüyü arıyor... Nazire Dedeman'ın başında olduğu Umut Vakfı, umudunu hiç yitirmeden sorunları diyalogla çözebilecek ortamların varacağına inanıyor.

Herkesin kendi anladığını ortaya koyacağı bir platform oluşturmayı hedefliyor. Bunlar için, soluklarını, zamanlarını, paralarını harcıyor. Ve bu yoldaki çabalarını, inançlarını; kararlılıkla ilgili ve yetkili kurumlara, insanlara ulaştırıyor. Herkesi, 'Silaha ve şiddete hayır' kampanyalarına katılmaya davet ediyor. (Vakıfla ilgili daha geniş bilgi için: <http://www.umut.org.tr>)

Barıyla iletişim

Umut Vakfı'nın çabaları, İstanbul Barosu'nu da etkilemiş ve harekete geçirmiş, böylece baroda 'Bireysel Silahlanmaya Karşı Mücadele Çalışma Grubu' oluşturulmuş. Grubun başkanlığını üstlenen Avukat Özgül Beyazıt Kıvanç, amaçlarının, bu konudaki mevcut yasal yapılanmanın incelenerek, karşılaştırmalı hukuk sistemleri çerçevesinde neler yapılabileceğini ve sistemin nasıl iyileştirileceğini araştırmak olduğunu söylüyor.

Grup, bu çalışmayla ruhsatsız silahların kontrolünün sağlanması, cezaların ağırlaştırılması ve eğitimin yaygınlaştırılması başlıkları altında üç sonuç elde etmeyi planlıyor. Henüz görevine başlayan grup, ilk olarak ruhsat alabilme koşulları ve kolaylık derecesini belirleyecek. Çocukların şiddete eğilimden uzaklaştırılmaları ve bilinçlendirilmesi için de çocuk suçları tespit edilecek.

Silahın ve şiddetin yaşamın doğal ögesi olma yolunda hızla ilerlediği toplumumuzda güzel insanlar da var. Onlar barışı, uzlaşmayı arıyor... Onlar hoşgörüyü arıyor... Sorunları diyalogla çözmenin gücüne inanıyor... Ve onlar, gençleri eğitiyor. Onlara barışı sürdürme ve geliştirme becerilerini öğretiyor...

Umut Vakfı'nın Genel Koordinatörü Güzin Tari, vakfın yönetim kurulu üyesi Sibel Savacı (üstte). Vakfın kurucusu Nazire Dedeman oğlu Umut'la (solda).

manlar'ın evsahipliği yaptığı "Barış Uzlaşma Bilimi ve Sanatı Avrupa Konferansları" her yıl, değişik ülkelerde gerçekleşiyor.

İnanç ve çaba

Size bu sayfalardan, hep acı tabloları ve ürkütücü rakamları yansıttık. Bu acıları, ürkütücü tabloları belki unutturmayacak ama güçlükler de var, toplumumuzda. Bunun içindir ki barış gönüllüsü, güpgüzel insanların biraraya getirdiği bu vakfı sizlere anlatıyoruz. Barışa böylesine inanan ve barışın yerleşmesi için böylesine çaba harcayan insanlar da var, aramızda. Vakfın Genel Koordinatörlüğü'nü yapan Güzin Tari ve Yönetim Kurulu üyesi Sibel Savacı ile sohbet ederken, barış adına, uzlaşma adına ne çok iş yaptıklarını dinliyorum, keyifle.

Eğitim seminerleri, kompozisyon ve karikatür yarışmaları fu-